

igénye egyre inkább nő, a termelésben és a társadalmi életben elfoglalt új helyük pedig sürgetőleg követeli, hogy mind szélesebb legyen látókörük, mind jobban lássák és értsék meg a világpolitika eseményeinek zajlását, mind jobban ismerjék fel és értsék meg saját helyzetüket, boldogulásukat és egész szocialista társadalmunk előrehaladásának szerves összefüggését.

Pártszervezeteinknek, kulturális szerveinknek, intézményeinknek most kell felkészülniök a soronlévő feladatok megoldásával egyidőben arra, hogy az őszi, téli és tavaszi folyamán falun a termelőségüket belepített dolgozó parasztság körében sokirányú, színes, tartalmas kultúrunkát fejtsenek ki.

Csáki István.

A Magyar Szocialista Munkáspárt Szolnok Megyei Bizottságának a megye művelődési helyzetéről és a további feladatokról 1958. december 18-án hozott határozatából

I.

Szolnok megye kulturális fejlődéséről, jelenlegi helyzetéről.

Az ellenforradalom leverése után bekövetkezett politikai és gazdasági konszolidáció után kulturális téren jelentős előrehaladás történt. Iskoláink, kultúr-intézményeink egyre nagyobb eredményrel dolgoznak a szocialista kultúra terjesztéséért, bár még helyenként ma is érezhető az ellenforradalmi propaganda rombolása.

a) Megyénkben az értelmiségi dolgozók körében a revizionizmus és az ellenforradalmi propaganda három irányban hatott:

— az ellenséges beállításúak gyorsan aktivizálódtak, s maguk az ellenforradalom tevékeny részvevői lettek. Ezek száma aránylag kevés volt.

— A marxizmus-leninizmus talaján álló régi és új értelmiségiek a munkásokkal és a dolgozó parasztokkal együtt szembeszálltak az ellenforradalmi propagandával. Munkájukban sokban segítették a helyzet konszolidálását, a munkáshatalom megszilárdítását.

— Az értelmiség nagyobbik fele megintott az eszmei zűrzavarban és az ellenforradalmi támadás következtében. Az értelmiségnek ez a része az ellenforradalom leverése után is lassan ocsúdott fel, s még hosszú ideig a bizonytalanság, a kételkedés és félelem jellemezte. Ennek a kételkedésnek, bizonytalanságnak ma is vannak maradványai. Iskolákban, kultúr-intézményekben ma is tapasztalható jószándékú és becsületes munka mellett a határozott állásfoglalás hiánya, tartóz-

kodás, beletörődés olyan dolgokba, amivel népi demokratikus rendünk nem békélhet meg.

-----
d) Általános jelenség, hogy a munkásosztály körében nem folyik megfelelő kulturális nevelőmunka. Az üzemi művelődési házak programja hiányos, alacsony színvonalú; azokban is megtalálható a kispolgári szemlélet, a tartalom nélküli szórakoztatásra való törekvés.

e) A falusi kultúrunkában nincs kellő céltudatosság és következetesség. Helyenként az anyagi érdek és tartalmatlan szórakozás kerül előtérbe. Pedig a szocialista építés ennél többet követel meg. Az igény az új szocialista szemléletű parasztság formálása, mely túl lát saját kis parcelláján, megismeri a mezőgazdaságnak világméretben kialakult nagyüzemi fejlődés útját. A jelenlegi kulturális munka inkább a régi egyéni gazdálkodó falu helyzetét tükrözi, nem a helyenként már nem is kisebbségben, hanem többségben lévő szocialista faluét.

f) Kultúrunkában — az ellenforradalom óta végbement hathatós változás ellenére — még ma is erősen hat a burzsoá és kispolgári szemlélet. Még napjainkban is megtalálhatók — különösen a színjátszásban — a semmitmondó, érzélgős kispolgári darabok és giccek.

Dalban és zenében — a népdalfeldolgozásban elért eredmények mellett — nincs kellő előrehaladás a forradalmi dalok és új életünket tükröző, testet-lelket üdítő

tömegdalok feldolgozásában és terjesztésében.

g) A képzőművészet terén az ellenforradalom okozta visszaesést még nem sikerült teljesen bepótolni. Festőművészeink munkájában — bár törekednek szocialista-realista művek alkotására — érezhető az ellenforradalmi propaganda és a nyugati kapitalista irányzatok hatása, amely leginkább kisebbfokú bizonytalanságban jut kifejezésre. Nehezíti a helyzetet az is, hogy festőművészeink eléggé magukba zárkózva élnek, nincs megfelelő kapcsolatuk a munkásokkal, falusi dolgozókkal, nem eléggé mélyen ismerik azokat a változásokat, eredményeket, melyet a dolgozó nép hősi erőfeszítéssel valósított meg.

h) A pártszervezetek, művelődési intézmények és propagandaszervek munkájának gyengesége, hogy ezek ellen a hibák ellen nem folyik elég következetes harc.

II.

A pártszervezetek, állami és tömegszervezetek, kulturális intézmények feladatai a kulturális élet területén.

1. A falu politikai és kulturális életében nagy jelentőségűk lesz a most létrehozott pártkluboknak. Ezeket a marxizmus-leninizmus, a tudományos világnézet terjesztésének központjává kell tenni a falvakban. Ennek érdekében tovább kell bővíteni a pártklubok felszerelését. Biztosítani kell, hogy az oda tanulni, szórakozni bejáró párttagoknak és pártönkívülieknek rendelkezésükre álljanak marxista ideológiai és szépirodalmi művek, dokumentációs anyagok.

A pártklubokban a legképzettebb előadók tartanak társadalom- és természettudományi előadásokat. Találkozókat kell szervezni Budapestről és a megyeszékhelyről meghívott politikai vezetők, tudósok, írók, művészek és a lakosság egyes társadalmi csoportjai között. A pártklubok rendezvényeire a pártönkívüli dolgozókat is rendszeresen meg kell hívni.

A pártklubokban kulturális rendezvényeket is kell tartani. Vigvázni kell azonban arra, hogy a falu kulturális központjává a kultúrházakat, művelődési otthonokat kell kifejlesztetni. A pártklubok nem vehetik át a kultúrházak, művelődési otthonok szerepét.

2. A művelődéspolitikában sok tennivaló van a munkásosztály körében. A munkásosztály a hatalom birtokosa, éppen ezért a művelődéspolitikai irány-

A megyei pártbizottság lajja, a Szolnok Megyei Néplap nem küzd ezek ellen következetesen. A Szolnok Megyei Néplap mai írásai, a tudósítások, riportok és egyéb cikkek nem terjesztik eléggé az új kultúrát, a szocialista szemléletet. Nem adnak választ a cikkek az élet által felvetett problémák megoldására. Hiányoznak a tudományos világnézetet terjesztő, a kapitalista igényt, szemléletet bíráló cikkek, írások, s ez a lapot kissé szürkévé, egyoldalúvá teszi. A rádió műsorpolitikája — bár az utóbbi időben javult, mégis erősen kifogásolható olyan szempontból, hogy nem vált a nevelés sokoldalú eszközévé.

A megyei pártbizottság úgy látja, hogy a kulturális élet területén ma meglévő problémák — bár nagyok — mégis olyanok, amelyeket az előző eredményekre támaszkodva, sokoldalú, tervszerű munkával képesek leszünk aránylag nem hosszú idő alatt megoldani.

elvek végrehajtása csak a munkások tevékeny részvételével valósulhat meg. A munkásosztály és társadalmunk más dolgozó rétegeinek műveltségi színvonalát egyidőben kell emelni. Világosan kell azonban látni, hogy a munkások körében végzett ezirányú munka kihat az egész társadalmunkra. Éppen ezért szükséges, hogy a pártszervezetek, a szakszervezetek, a művelődési szervek a jövőben még céltudatosabb munkát végezzenek.

b) A területileg illetékes pártbizottságok, a KISZ-bizottságok, a Szakszervezetek Megyei Tanácsa, a TIT és a megyei tanács művelődési osztálya három hónapon belül dolgozzák ki a munkásosztály körében végzendő közös kulturális programjukat Szolnok, Jászberény, Törökszentmiklós városok és a szolnoki járás területére. Ezt a programot 1959 júliusáig a megye többi területére is ki kell terjeszteni. E program kidolgozásánál a Magyar Szocialista Munkáspárt művelődési politikájának irányelvei és a Központi Bizottságnak a munkásosztály helyzetéről szóló határozata szolgál alapul. A kidolgozásnál nagy gondot kell fordítani:

— a marxizmus-leninizmus eszméinek terjesztésére, a revizionizmus, nacionalizmus, sovinizmus elleni harcra, a szocialista hazafiság, a proletár nemzetköziség terjesztésére;

— a munkásosztály harcának, forradalmi hagyományainak feldolgozására és megismertetésére;

— a munkásosztály szakmai műveltségének emelésére;

— a munkásotthonok, művelődési otthonok és klubok munkájának fellendítésére;

— a könyvtárakra, a marxista ideológiái és más, a szocialista nevelést szolgáló könyvek propagandájára;

— a felszabadulás után üzembe került munkások politikai és szakmai nevelésére;

— a munkásszállókban folyó politikai és világnézeti nevelőmunkára;

— a munkás-paraszt szövetség erősítésére;

— a munkásosztály feladatainak és felelősségének megértetésére, szocialista építőmunkánk és benne a mezőgazdaság szocialista átszervezésében rá háruló feladatokra.

d) A megyei pártbizottság kéri a pedagógusokat, műszaki értelmiségieket, a kultúra munkásait, hogy gyűjtsék össze a Szolnok megyei munkásság harcáról, küzdelmeiről szóló dokumentációs anyagokat, dolgozzák fel a munkásmozgalom forradalmi hagyományait.

e) A falusi kulturális munkában arra kell törekedni, hogy a tanyai területek mai elmaradottságát felszámoljuk.

Ki kell alakítani a tanyai területeken olyan bázisokat — iskolákban, népfrontkörökben —, ahol a lakosság nevelését, kulturális igényeinek kielégítését biztosítani lehet.

Ezen a helyeken tartani kell tudományos és ismeretterjesztő előadásokat, kultúrelőadásokat. Meg kell bízni a gépállomásokat, állami gazdaságokat, erősebb termelészövetkezeteket kultúrelőadások tartásával.

4. A falu általános kulturális felemelkedéséért, a szocialista kultúra terjesztéséért folyó harcban jelentős feladatok várnak a tömegszervezetekre.

c) a TIT az értelmiség nevelésére, a technika és tudomány legújabb vívmányainak hirdetésére, továbbá arra, hogy az értelmiségi dolgozók minél nagyobb számban vegyenek részt a munkások, dolgozó parasztszerek közötti kulturális munkában... Készítsenek részletes programot.

5. A párt művelődési politikájának megvalósításában kiemelkedő szerepe

van az értelmiségnek. Az értelmiség a felszabadulás óta felfrissült a munkások, dolgozó parasztszerek soraiból felnőtt fiatal értelmiségiekkel. A mai értelmiség túlnyomó többsége akarja szolgálni a szocializmus építését. Egyes értelmiségiek azonban állásfoglalásukban bizonytalanok, sokszor tanácstalanok. Az mindegyiknél abból következik, hogy a marxizmus-leninizmus eszméit még nem ismerték meg eléggé mélyen, továbbképzésük során felületesen vették át, nem egyszer tehernek tekintették. Ennek következményét az értelmiségiek maguk is érzik.

c) A Pedagógus Szakszervezet és a TIT készítsen egyéves programot a pedagógusok világnézeti nevelésének a szervezett oktatáson kívüli munkájára. Ennek keretében mintegy 8—10 magasszínvonalú előadást kell tartani Szolnokon — elsősorban párttag pedagógusoknak, pártmunkásoknak —, akik az anyagot továbbviszik a városokba, községekbe.

Az előadások a materialista világszemléletről, a vallási tételek tarthatatlanságáról, a szocialista eszmék világhódító útjáról, a világpolitika legutóbbi félvszázados — különösen a II. világháború utáni — alakulásáról, a Szovjetunió, a szocialista tudomány vívmányairól szólnak. Tudatosítani kell a pedagógusok körében, hogy a szemlélet, a felfogás, a világnézet mindenkinek személyi, egyéni dolga, de — hogy a felnövekvő új nemzedék magatartása, tudása, világszemlélete milyen lesz, az nem egyéni, hanem a társadalom ügye.

f) A művelődési munkások, az értelmiség és a kultúra munkásainak felkészítéséhez a megye székhelyén ki kell építeni olyan bázist, melyre a vidék támaszkodni tud, ahonnan vidékre a jelenlegi-nél jobban áramlanak új kezdeményezések, irányelvek.

Szolnokon, a Kossuth tér 4. sz. épületet 1959 végéig teljes egészében a tudomány és kultúra céljainak kell átadni.

Az épületben helyezkedjen el a múzeum, a megyei könyvtár és a TIT. Az épületben a pedagógusoknak, a műszaki és mezőgazdasági értelmiségnek klubszervező művelődési otthon, a képzőművészeknek állandó kiállítótermet kell biztosítani. Meg kell szervezni — a megyei könyvtárra építve — az állandó és tervszerű könyvpropagandát, a haladó kultúra termékeinek ismertetését.

A Damjanich Múzeumot ki kell bővíteni mezőgazdasági résszel, melynek keretében a mezőgazdaság szocialista fej-

lődésével összefüggő kérdésekről kell bemutatásokat, kiállításokat szervezni.

A Szolnok Városi Tanács Végrehajtó Bizottsága gondoskodjon az épületben jelenleg bent lévő szervek más helyen való elhelyezéséről.

g) A megyében élő fiatal és tehetséges írók összefogása, nevelése, ösztönzése haladó művek alkotására — jelenleg nincs biztosítva. Munkájuk szétfolyó, kevés kapcsolatuk van azokkal a területekkel, ahonnan a legjobb témákat meríthetik. Összefogásukat, nevelésüket a TIT irodalmi szakosztályának keretében kell megoldani. Biztosítani kell számukra, hogy a megye üzemait, a szocialista mezőgazdasági üzemeket, a dolgozók életét

megismerhessék. Pályázatok kiírásával is ösztönözni kell őket haladó művek alkotására.

Részükre a tudomány és technika házában elhelyezést kell biztosítani.

h) Az értelmiségiekkel — látogatás, személyes részvétel alapján egy éven belül meg kell ismertetni a munkásosztály, a parasztság életében végbement változást, az üzemeket, a mezőgazdaság szocialista szektorát, nagy építkezéseinket, szocialista vívmányainkat. A megyei pártbizottság ezt a Szakszervezetek Megyei Tanácsának és a megyei tanács művelődési osztályának adja feladatul.

III.

Egyéb intézkedések.

4. A megyei pártbizottság szükségét látja annak, hogy megyei szinten megalkuljon a művelődési tanács a megyei pártbizottság, a társadalmi és tömegszervezetek, művelődési szervek képviselőiből, továbbá képzett kultúrmunkásokból, pedagógusokból. A művelődési tanács negyedévenként hangolja össze az egyes

társadalmi és tömegszervezetek kultúr-
munkáját, kérje számon a Magyar Szocialista Munkáspárt művelődési politikája irányelveinek végrehajtását, s a szükségnek megfelelően éljen előterjesztéssel a megyei párt-végrehajtó bizottság, a megyei tanács végrehajtó bizottsága felé határozatok, intézkedések megtételére.

Szolnok, 1958. december 13.

**Magyar Szocialista Munkáspárti
Szolnok Megyei Bizottsága.**